

ТЕСТ
„СПАСОВА МОГИЛА“ (ЕЛИН ПЕЛИН)

1. Кое е НЕВЯРНОТО твърдение за Елин Пелин?

- А) В изображенията на труда Елин Пелин дава най-ярката социална картина на селото от 90-те години на 19. и началото на 20. век.
Б) Освен Елин Пелин други известни псевдоними на автора, с които той се подписва, са: Чичо Благолаж, Горка Горчица и Чер Чемер.
В) Докато учи във Франция заедно с Пенчо Славейков, Елин Пелин се запознава с постиженията на френската класическа поезия на 19. век.
Г) В жанрово-тематично отношение Елин Пелин има предшественици в лицето на писатели като Тодор Влайков, Михалаки Георгиев и Антон Страшимиров.

2. Къде е публикуван за първи път разказът „Спасова могила“?

- А) във в. „Българан“
Б) в сп. „Везни“
В) в сп. „Художник“
Г) в сп. „Мисъл“

3. Кои от изброените характеристики са присъщи на Елин-Пелиновия повествователен модел?

- А) Разказът е „фрагментарен, многосъбитен“, налице е пряка авторова намеса – повествователят е субективен разказвач.
Б) Разказът е „синтез на фрагментарно и монолитно“, постигнато е постепенно скриване на субективното авторово присъствие до пълна обективност.
В) Разказът е ироничен и саркастичен, авторовото присъствие е видно, в коментарите е показана обективна позиция.
Г) Разказът е „монолитен, едносъбитен“, остър и саркастичен, налице е почти пълна авторова анонимност, повествователят се долавя само в пейзажа.

4. Кое от определенията НЕ бихте отнесли към Елин Пелин?

- А) майстор на късия разказ
Б) певец на българското село
В) художник пленерист
Г) жрец воин

5. Кой е основният проблем, поставен от Елин Пелин в разказа „Спасова могила“?

- А) проблемът за заболелия свят
Б) конфликтът „власт – общество“
В) конфликтът „град – село“
Г) проблемът за разпада на родовия свят

6. Времето и мястото в разказа „Спасова могила“ са:

- А) протяжната дълга нощ срещу Спасовден; широкото тракийско поле
Б) късният следобед на Спасовден; пътят към могилата, намираща се недалеч от селото
В) следобедът и нощта срещу Спасовден; пътят към могилата и пребиваването там
Г) ранната сутрин на Спасовден; пътят към могилата и нощуването на нея

7. На фона на кой християнски празник се развива действието в разказа „Спасова могила“?

- А) Възкресение Господне
Б) Рождество Христово
В) Възнесение Господне
Г) Успение Богородично

8. Как е представен в разказа образът на човешкото множество?

- А) в един план – чрез използването на характерния за Елин Пелин повествователен модел
Б) в един план – чрез употребата на оригинални образи, характерни единствено за тази творба
В) в два плана – чрез „дневна“ картина, с изброявания и детайли от полупряката реч на дядо Захари, и чрез „нощна“ картина, в която преобладава отчаянието
Г) в два плана – чрез употребата на типичните за фолклора езикови средства и чрез силна библейска символика

Прочетете откъса от „Спасова могила“ и изпълнете задачи 9 – 15.

Дядо Захари върви полека и крепи на гръба си малкия Монка. Той е скопчил сухите си ръце около шията му и безсилно се е отпуснал. Браздулици пот шарят изгорялото лице на стареца и мокрят опънатата му от напругане шия. Ръчичките на Монката го душат и мъчат тъй, че пред очите му минават кървави мъгли, но той върви полека и грижливо крепи товара си.

Слънцето вече захожда. Наоколо из миризливите ливади, из зелените нивя, из храсталаците и тъмните кории, които се простират надалеч, тайнствено и с въздържано дихание дебне нощта (А).

Пък хора, хора! От всички страни, по всички пътеки идат хора един през друг, настигат се, заминават се (Б). Все към оная висока, стръмна и островърха могила, Спасова могила. Вижда се кичестият стар дъб на върха и малкото бяло параклисче до него. По голата зелена стръмнина плъзнал свят като мравуняк. Дядо Захари гледа и се чуди. Отде се взе тоя народ, това чудо! С кола, с коне, пеши, отблизо и отдалеч, отвсякъде идат хора и бързат нататък. Между тях какви не, какви не! Бедняци, грипави, с оголени меса. Богати, пременени празнично. Всички носят по един недръг и по една надежда за изцеление. Някои с пречупени кръстове се влачат като змии (В), други на кокили, трети с мръсни рани по тялото. Слепи, сакаати...

– Дядо, къде отива тоя народ? – пита болният Монка.

– Всички там отиват, чедо.

– Всички болни ли са, дядо?

– То целият свят е болен (Г), синко. Едни от това, други от онова. Няма здрав човек на света. Гледаш, тялото желязно, а душата – гнила.

От върха се понесе тихо черковният глас на дървеното клепало и се разля като благословия по цялата зелена околност.

Дядо Захари седна уморено край пътя и въздъхна.

– Прекръсти се, чедо!

Монката откопчи ръце от шията на дядо си, па и двамата дълго се кръстиха, седнали в зеления бурен край пътя.

– Дядо, искам да походя.

– Слабичко си, момченцето ми, ще се умориш.

– Искам да походя, бе дядо – настоя плачливо Монката.

Дядо Захари го повдигна грижливо и като го улови за ръка, тръгна пак. Монката, десетгодишно момче, болнаво и хилаво сираче, тръгна край дядо си като сянка. По бледото му сухо лице се прозираха големи сини жили, краката му се преплитаха от слабост, ръцете му висяха като клечки. Големите му сини очи, някак страшно отворени, се въртяха навред и с едно умилено учудване следяха ту птичките, които мълчаливи прехвъркваша към гнездата си, ту гривите гълъби, които чезнеха във вечерното сияние към тъмната кория на запад, ту златните мушички, които жеркаха като водни капки във въздуха.

Дядо Захари вървеше съвсем полека, за да не умори малкия, но като видя, че слънцето вече заседна и хората по пътя намаляха, той отново го качи на гръб и тръгна по-бързо.

По върха на могилката се мяркаха човешки сенки безцелно, като заблудени.

9. Определете художествените изразни средства в подчертаните позиции.

А) _____

В) _____

Б) _____

Г) _____

10. С цитат от откъса отговорете на въпроса Кой е зловещият образ в „Спасова могила“, който е причинител на безрадостното настояще, описано от повествователя?

11. В рамките на 2 – 3 изречения отговорете как е представен малкият Монка.

12. Със СВОИ ДУМИ посочете 2 примера за смислови опозиции от откъса.

13. С ЦИТАТИ посочете 2 примера, които разкриват значението на вярата/религията/Църквата за обикновените хора в тяхното всекидневие.

---

14. Попълнете таблицата, като посочите за кой Елин-Пелинов герой или образ се отнася всеки от цитатите.

- А) „дрипави, с оголени меса“
- Б) „по бледото му сухо лице се прозираха големи сини жили“
- В) „се простират надалеч, тайнствено и с въздържано дихание“
- Г) „Браздулици пот (...) мокрят опънатата му от напрегане шия.“

А)	
Б)	
В)	
Г)	

15. В рамките на 5 – 6 изречения запишете какви идейни внушения носят думите на дядо Захари: „То целият свят е болен, синко. Едни от това, други от онова. Няма здрав човек на света. Гледаш, тялото желязно, а душата – гнила“.

16*. Свържете чрез буквено-цифрова комбинация в таблицата всеки от мотивите за болестта в различните ѝ проявления със съответното заглавие.

* Задача 16 е допълнителна задача към всеки тест. Тя е бонус задача за тези, които са се справили по-бързо с другите задачи. ТЯ НЕ ОТНЕМА ТОЧКИ, АКО НЕ Е РЕШЕНА, НО МОЖЕ ДА ДОБАВИ ТОЧКИ КЪМ РЕЗУЛТАТА.

А) глухотата	1. „Зимни вечери“
Б) болестта като контекстуално обстоятелство в образа на любимата	2. „Крадецът на праскови“
В) мъртвото момиче и „кашлицата суха“	3. „Аз искам да те помня все така“
Г) епидемията от коремнен тиф	4. „Cis moll“
Д) безпомощност, обреченост и смърт	5. „Спасова могила“

А)	
Б)	
В)	
Г)	
Д)	

ОТГОВОРИ

1		В	2
2		В	2
3		Г	2
4		Г	2
5		А	2
6		В	2
7		В	2
8		В	2
9	А) метафора; Б) градация; В) сравнение; Г) хипербола/метафора		4
10	<i>То целият свят е болен, синко. Едни от това, други от онова. Няма здрав човек на света. Гледаш, тялото желязно, а душата – гнила.</i>		2
11	<p>Примерен отговор: Монката е олицетворение на чистотата и наивността. Неговата душа е необременена от битийните проблеми на възрастните. Макар и болен, той вмъква във въпросите към дядо си надежда за оздравяването на света: „Всички ли ще оздравеят, дядо?“, е важен смисловоопределящ въпрос за целия разказ. В образа на болното дете е обобщена надеждата, че изцелението е възможно и е валидно за всички хора.</p>		4
12	Примерни отговори: зло – добро; бедни – богати; светлина – мрак; надежда – примирение; тяло – душа, и др.		2
13	<p>1. <i>От върха се понесе тихо черковният глас на дървеното клепало и се разля като благословия по цялата зелена околност.</i> 2. <i>Дядо Захари седна уморено край пътя и въздъхна.</i> – <i>Прекръсти се, чедо!</i> <i>Монката откопчи ръце от шията на дядо си, па и двамата дълго се кръстиха, седнали в зеления бурен край пътя.</i></p>		2
14	А)	множеството/колективният образ на народа	4
	Б)	Монката	
	В)	нощта (въведен е пейзажът)	
	Г)	дядо Захари	
15	<p>Примерен отговор: Основна тема на „Спасова могила“ е болестта, чийто образ е максимално обобщен. Монката е „болнаво и хилаво сираче“, но в творбата липсва каквото и да е „медицинско“ уточнение от какво боледува и умира детето; болестите в събралото се множество пък са неизброимо различни. Болестта преодолява и всякакви социални граници: „Между тях какви не, какви не! Бедняци, дрипави, с оголени меса. Богати, пременени празнично“. Болестта е способна да внушава различни неща – милост и скръб за съдбата на малкото момче, но и откровен ужас в детайли като „с оголени меса“, „Някои с пречупени кръстове се влачат като змии, други на кокили, трети с мръсни рани по тялото...“. И най-сетне – болестта се оказва всеобхватна чрез метафоричното си разрастване от тялото към душата в думите на дядо Захари.</p>		6
Общо:			40

16*	А	4	5
	Б	3	
	В	1	
	Г	2	
	Д	5	